

Rapportage methodiek vervaardiging Habitatkaart T1 Dwingelderveld

Versie 15-04-2021 (datum was onjuist aangepast na validatie)

1. Bronnen

De belangrijkste bronnen:

- Methodiekdocument Kartering Natura 2000-Habitattypen, door: Interbestuurlijke Projectgroep Habitattypenkartering, **versie 26 mei 2018**
- Officiële profielendocumenten van alle Habitattypen.
- Vegetatie- en plantensoortenkartering & Florakartering Dwingelderveld 2017, door F.H. Everts et al (2018). Staatsbosbeheer, Amersfoort / EGG consult, 2018.
- Quickscan (QS) gehouden voorafgaand aan de vegetatiekartering Dwingelderveld 2017. Interne gegevens EGG consult. Op basis van m.n. luchtfoto's, TMK, bosstat4 en topografie is onderzocht of in delen van het N2000 gebied, die buiten de oorspronkelijke begrenzing van de vegetatiekartering vielen, mogelijk habitattypen konden voorkomen. Aan de hand van een veldbezoek is vervolgens voor elk geselecteerd deel/vlak bepaald of het werd toegevoegd aan de vegetatiekartering, of dat er sowieso geen habitattypen voorkwamen: deze laatste delen zijn op de Habitatkaart derhalve H0000 genoemd, met bijbehorende toelichting.
- Jansen e.a. (2013). Kartering van de habitattypen Actief en Herstellend hoogveen in Nederland. *Hierbij hoort een digitale deskundigen-kaart die in principe de grens aangeeft waar binnen het N2000 gebied (rond het Holtveen) H7120 gekarteerd kan worden. 30_Dwingelderveld_hoogveenlandschap.shp*
- Luchtfoto-interpretatie (2016)
- AHN3: PDOK 0,5m
- Bodemkaart: Bodemkaart50000_2014.shp
- Topografische Militaire kaart (TMK); n2tmkbos v2.shp
- Boskaarten; n2bosstat4.shp
- Historische kaarten: historische kaarten.gdb (bonnebladen rond 1900), Dwingelderveld1953.tif aangevuld met topotijdreis.nl
- BGT topografische kaart (wegen, huizen e.d.) : bestand in "Esri File Geodatabase"-formaat, versie uit 2016. Dataprovider: Kadaster. Databewerking; Esri Nederland.
- (Niet meer van toepassing, punt verwijderd na validatie)

2. Kader systematiek habitattypen; uitgangspunten eerste selectie op grond van genoemde bronnen

- Het hele N2000 gebied ligt in FGR Hogere zandgronden
- Er komt geen rivier met slikoevers voor in het N2000gebied
- Er komt geen H4010B (moerasheide) voor in het N2000gebied
- Er komen geen H7140 (overgangs- en trilvenen) voor in het N2000gebied
- Zelfstandig kwalificerende typen voor H6410 (Blauwgraslanden) komen niet voor in het N2000gebied, dus het Habitatype ook niet
- Zelfstandig kwalificerende typen voor H6430 (Ruigten en zomen): komen niet voor in het N2000gebied (ruigten betreft alleen Brandnetelrompen), dus het Habitatype ook niet
- Zelfstandig kwalificerende typen voor H9110 (Veldbies-beukenbos), H9160A (Eiken-haagbeukenbos) en H91W0C (beekbegeleidende bossen) komen niet voor in het N2000gebied, dus de Habitattypen ook niet

- Er komt geen kwelgebied voor in het N2000gebied

3. Vertaling van lokale typen naar de revisie van de Vegetatie van Nederland.

De koppeling van lokale typen met bijbehorende SBB-type koppeling naar de gereviseerde VvN (Schaminée et al, 2017) is gebeurd door middel van de beschikbare Was-Wordt lijst met Habitattypen, versie 5 maart 2018.

Als de lokale typologie - zoals deze door EGG (vegetatiekartering Dwingelderveld) is vertaald naar de SBB-catalogus - direct via de vertaaltabel werd gekoppeld aan de rVvN en vervolgens mogelijke habitattypen(n), dan bleken er, hoewel het in de meeste gevallen goed ging, een aantal fouten te ontstaan. Deze 'fouten' konden in principe liggen in de oorspronkelijke vertaling van lokaal type naar SBB-type (een type is multi-interpretabel, of een geschikt SBB-type ontbreekt in de catalogus), of in de koppelingstabel naar rVvN (interpretatieverschillen van de Catalogus, de relatie tot de rVvN, en in een enkel geval ook een fout in de Was/Wordt lijst).

Bij de uiteindelijke vertaling is daarom door ons rekening gehouden met dit alles: met de inhoud van de lokale typologie, de vertaling daarvan naar SBB en ook door de aangeleverde koppelingstabel (Was/Wordt-lijst) kritisch tegen het licht te houden.

In een vroeg stadium werd bij twijfelgevallen de uiteindelijke doorvertaling voorgelegd aan Dick Bal. Een en ander leidde tot een aantal wijzigingen ten opzichte van de 'automatische' koppeling. De uiteindelijk gebruikte vertaaltabel wordt hierbij opgeleverd als:

Vertalingstabel_Loktype_Dwingelderveld2017_HT.xlsx

4. Specifieke opmerkingen bij de opgeleverde GIS bestanden

- **vlakken_vegetatiekaartDwingelderveld_N2K_v1.shp**

Bij de oplevering van de habitatkaart behoort nadrukkelijk een tweede versie van de Habitatkaart, waarin **per lokaal vegetatietype** de motivatie (toelichting) is vermeld. In de standaard Habitatkaart is hiervoor o.i. te weinig ruimte beschikbaar. In het laatstbedoelde (standaard) GISbestand staat dan ook voor elk Habitattype alleen de Toelichting (en de lokale typen en vertalingen) van het hoofdtype (= het meest bedekkende lokale type dat naar dat HT is vertaald). Omdat echter een enkel Habitattype vaak opgebouwd is uit meerdere lokale typen wordt onderbouwende informatie hierdoor wellicht gemist. Deze is daarom vrijwel 1 op 1 terug te vinden in bovengenoemd extra shape bestand.

De conceptkaart: N2K_HK_30_Dwingelderveld_T1_v3_20210415.shp

De opbouw van het bestand is conform het methodiekdocument en de checklijst is doorlopen om veel voorkomende fouten te voorkomen.

- Voor H91D0 en H3110, die voorkomen op de Habitatkaart, is het gebied (nog) niet aangewezen. Bij de vegetatiekartering van 2009 was Waterlobelia wel reeds aanwezig, maar in 2004 nog niet. De soort is uitgezet, in het eerste decennium van deze eeuw.

Aanvullende opmerkingen:

- Extra kolom "Objectid" komt overeen met de elmid van de vegetatiekartering
- Kolom Perc (1,2,...) geeft het bedekkingspercentage per Habitattype (opgeteld). De kolom P (1,2,...) geeft het bedekkingpercentage van het vegetatietype dat het meest het betreffende

HT bepaald; de overige typen met bepalende bedekkingen staan alleen in het tweede GISbestand (**vlakken_vegetatiekaartDwingelderveld_N2K_v1.shp**), dat bij het eerste behoort, zie ook boven bij de toelichting op deze tweede vlakkenkaart. P kan dus gelijk of kleiner zijn dan Perc. Bovendien is Perc (1,2,...) opgeteld altijd 100 per vlak.

- Indien in de bovengenoemde vertaaltabel van lokaal type naar mogelijke HT's, de vertaling eenduidig is, is de kolom 'Toelichting' leeg gelaten. De toedeling volgt uit de bovengenoemde vertaaltabel, waarbij uiteraard rekening gehouden is met eventueel aanvullende voorwaarden (zie ook volgende punten).
- Bij de toelichting wordt niet steeds vermeld dat het *niet* om herstellend hoogveen gaat. Buiten het Holtveen is dit vanzelfsprekend.
- In één ven komt Waterlobelia voor. Het vegetatietype voldoet aan de syntaxonomische kenmerken (opnamen aanwezig). Hier is voorlopig H3110 toegekend, waarvoor het gebied niet is aangewezen. Dit is niet in toelichting bij het betreffende vlak vermeld. In de vegetatiekartering van 2009 was deze soort en het Habitatype ook reeds aanwezig, maar de soort werd een aantal jaren daarvoor geïntroduceerd.
- Op een paar plekken komt H91D0 voor. Dit is inhoudelijk gecheckt bij de provincie Drenthe en juist bevonden. Het gebied is nog niet voor dit type aangewezen.
- De lokale typen 10-7 en 10-14 (beide vertaald als SBB-type 10-i) mogen op grond van de regels in de profielfdocumenten niet worden toegekend aan H7110B of aan H3160, ook niet als mozaïek type (mogelijke vertaling is alleen H7120 of H0000). Dit is volgens ons niet juist, omdat deze vegetaties (vegetaties van Veenpluis en Snavelzegge, vorm van Kleine veenbes) veelal kenmerkend zijn voor een successiestadium tussen beide genoemde habitattypen in. Het zou o.i. daarom voor de handliggend zijn ze wel als mozaïek type te beschouwen voor deze habitattypen. Dit is nu niet gedaan.
- In het geval dat een voorkomen (van een voorlopig toegekend HT) niet voldoet aan de habitattypen-eis voor het minimumareaal (in complexe vegetatievlakken) is uitgangspunt geweest dat deze kleine oppervlakten voldoen aan de vegetatiekundige normen voor het onderscheiden van een vegetatietype, met andere woorden het betreft hier geen 'inslag' ('inslag' zou in principe betekenen 'niet juist gekarteerd'). Omdat het totale oppervlak binnen het vegetatiecomplex (berekend ahv bedekkingspercentage x oppervlak van vlak/100) te klein is, en de exacte locatie ten opzichte van omringende vlakken niet te traceren is (i.v.m. evt. functionele samenhang) zijn al deze voorkomens als H0000 beschouwd. (zie ook mailwisseling april/mei 2019)
- In het geval van 28A2 Grondstervegetaties is bij de beoordeling in enkele gevallen niet geheel conform de regels van het methodiekdocument gehandeld. Dit betreft situaties waarbij deze vegetaties in complexe vlakken voorkomen, met daarin zelfstandig kwalificerende vegetatietypen voor H4010A én H4030. Voor beide habitattypen is 28A2 een mozaïektype en het zou o.i. onlogisch zijn de vegetaties als H0000 te benoemen. In gevallen waarbij 1 v beide genoemde Habitattypen (zelfstandige kwalificerende typen) >50% is en het andere Habitatype (zelfstandige kwalificerende typen) >10%, dan is dit laatste gegeven genegeerd (ofwel de regel dat 'andere typen' niet groter dan 10% mogen zijn (Methodiekdocument blz 19 Mozaïektypen in complexen), en is de vegetatie toegedeeld aan het meest bedekkende habitatype. Hierbij is in de kolom 'controle' 'Ja ingevuld, zodat dit nog makkelijk te corrigeren valt.
- Bij de toewijzing is aanvullend gebruik gemaakt van luchtfoto's (PDOK) uit verschillende jaren, met name 2016 en zonodig 2017 winter en oudere versies. Deze werden o.m. gebruikt bij het corrigeren van grenzen tussen bos en heide, waterranden, en in een later stadium ook voor het corrigeren voor paden, wegen en gebouwen (aan de hand van de BGT kaart) voor

zover nog niet tijdens de kartering gebeurd was. Luchtfoto's zijn ook per definitie gebruikt bij het checken van H5130, Jeneverbesstruwelen (eisen t.a.v. minimumareaal en aantal struiken). Bij de paden werd ook de 'omsluitingsregel' gecheckt.

- In de bijbehorende vertaaltabel zijn alleen de lokale typen opgenomen die voorkomen in het N2000 gebied. De vegetatiekartering op basis waarvan de habitatkaart gemaakt is strekte zich tot daarbuiten uit (deel beekdalen).
- Er is landelijk discussie gaande bij de toewijzing van door struikhei gedomineerde Ericetums (H4010A). Door EGG zijn dergelijke vegetaties toegewezen aan r11Aa02 en dus H4010A, op grond van de aanwezige kensoorten van genoemde associatie. De opnametabellen van de vegetatiekartering staven dit, en deze zienswijze is gevolgd bij de toedeling.
- Er is een verschil geconstateerd in toewijzing van dopheidevegetaties zonder Associatie-kensoorten aan r11Aa02 danwel r11RG03. In de vegetatiekartering werd een grens van 5 a 10% dopheide gehanteerd (maar dan wel strikt zonder de aanwezigheid van Struikhei), terwijl het methodiekdocument een grens van 25% hanteert. Bij een klein deel van de bij de kartering aan r11Aa02 toegedeelde vegetaties zal dit daarom mogelijk onterecht zijn. Onderzoek met luchtfoto en karteergegevens gaf onvoldoende uitsluitsel voor een definitief oordeel, zodat in deze gevallen de expert judgement in het veld de doorslag geeft.